21.9.2023

Vero-osasto
Harri Joiniemi

Eduskunnan viite U 26/2023 vp

Komission FASTER-ehdotus

Lausunnonantajat vaikuttavat tyytyväisiltä siihen, että komissio on antanut kyseisen esityksen. Ne kiinnittävät pääsääntöisesti huomiota samoihin asioihin kuin valtiovarainministeriö ja Verohallinto eli useiden käsitteiden ja säädösten epätäsmällisyyteen sekä yksiselitteisyyden puutteeseen.

Lausunnonantaja ovat myös tuoneet esiin kysymyksiä, jotka ovat tärkeitä ja kiinnostavia, mutta niiden on katsottava kuuluvan tämä asian käsittelyn ulkopuolelle. Tällaisia on mm. beneficial owner –käsitteen määrittely, sähköisen kotipaikkatodistuksen käyttö muissa tarkoituksissa, Suomen verosopimuspolitiikka, Suomen TRACE-järjestelmän korjaustoimenpiteet tai sen soveltamiseen liittyvät tilastot sekä yleinen veronkierron estäminen.

Finanssialan mukaan sijoittajien ja finanssialan kannalta olisi tärkeää luoda yhtenäinen malli. Sijoittajien ja finanssialan kannalta olisi parempi saada käyttöön koko EU:n osalta yhtenäinen malli, jossa oikeanmääräinen lähdevero peritään jo tulon lähteellä. Lisäksi kansallista sääntelyä ei tule lisätä jäsenvaltioissa direktiivin perusteella/johdosta ja direktiivi tulee saattaa voimaan EU:ssa yhtenäisenä ilman kansallista lisäsäätelyä ja poikkeuksia. Direktiiviehdotuksen sisältämää työmäärää ja sitä kautta kustannusten lisääntymistä tulee vähentää. Lisäksi direktiiviehdotusta tulee selkeyttää vielä monelta osin

Valtiovarainministeriö on samaa mieltä yhteisen mallin tarpeellisuudesta. Kansallista lisäsäätelyä tulee joidenkin yksityiskohtien osalta. Tavoitteena tulee kuitenkin olla niin laaja ja yksityiskohtainen standardi direktiivissä, että kansallinen säätely ei haittaa markkinoiden toimintaa. Erityisesti ne elementit, jotka koskevat yleisesti säilyttäjien toimintaa tulee olla pitkälti standardoituja. Koko ehdotuksen idea on nimenomaan siinä, että toimintojen ja vaatimusten standardisoimisella saadaan hallinnollisia kustannuksia vähennetty kaikilta osapuolilta eli jäsenvaltioiden verohallinnoilta, säilyttäjiltä ja sijoittajilta. Lisäksi tavoitteena on luoda oikeusvarmuutta ja estää veropetoksia.

Rekisteröinnin vapaaehtoisuudesta valtiovarainministeriö toteaa, että Suomen malli toimii hyvin vapaaehtoisuuden pohjalta, vaikka meillä jää joiden toimijoiden

osalta loppusaajatiedot saamatta. Meille pakollinen rekisteröinti ei siten ole kynnyskysymys. Pakollisuus olisi Suomellekin hyödyllinen, koska se toisi lisää säilyttäjiä Verohallinnon rekisteriin, jolloin Verohallinto saisi loppusaajatietoja entistä laajemmin. Direktiiviä on ajateltava myös laajemmin kuin pelkästään Suomen näkökulmasta. Jäsenvaltioilla voi olla erilaisia tarpeita. Joissain jäsenvaltioissa voi myös olla vähän ulkomaalaisia sijoittajia, jolloin säilyttäjät voivat olla haluttomia rekisteröitymän vapaaehtoisuuden pohjalta.

Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan ehdotettua raportointiaikaa on pidennettävä. Säilyttäjillä tulee olla riittävästi aikaa selvittää saannot ja täsmäyttää raporttinsa, jotta jäsenvaltioiden saama tieto olisi luotettavaa.

Säilyttäjille yhtenäinen portaali rekisteröintiin ja raportointiin tuntuu järkevältä, mutta näihin liittyy paljon jäsenvaltion intressiin kuuluvia valvontaan ja tarkastamiseen liittyviä asioita. Lähdejäsenvaltiolla tulee olla välitön kontakti säilyttäjään. Lisäksi EU-portaali olisi ainoastaan alusta, jota jäsenvaltiot hoitaisivat ja päivittäisivät. Komissiolla ei ole intressiä hoitaa tällaisia asioita. Tästä syystä valtiovarainministeriö kannattaa rekisteröinnin ja rekisterien pitämistä kansallisina.

Sähköisessä asuinpaikkatodistuksessa (eTRC) on kyse verotuksellisen asuinvaltion selvittämisestä ja siitä annetusta dokumentista, eikä se kuulu muiden kuin asuinvaltion veroviranomaisten tehtäviin. Se, että samalla hakemuksella annettaisiin useampia todistuksia, lienee kansallinen järjestelykysymys.

Pankit toimivat usein siten, että niillä on useassa valtiossa toimipiste, mutta oikeudellisesti kyse on samasta oikeushenkilöstä. Näitä toimipisteitä pidetään verotuksessa kiinteinä toimipaikkoina ja ne ovat verovelvollisia saamistaan tuloista sijaintivaltioissaan. Verohallituksen näkemyksen mukaan jokaisen erillisen toimipisteen tulisi rekisteröityä ja saada oma autenttinen verotunnus sijaintivaltiossaan. Tällöin voidaan selvittää tarkemmin, miten voitonjako kulkee eri toimijoiden välillä ja oikea toimija löytyy helpommin. Tältä osin ehdotusta tulisi valtiovarainministeriö mielestä täsmentää.

Direktiivin käyttöönoton lykkäämistä tulee miettiä viimeistään siinä vaiheessa, kun direktiivi on niin viimeistelty, että voidaan arvioida, koska se tulisi voimaan. Kaikille toimijoille on luonnollisesti annettava kohtuullinen siirtymäaika. Lähtökohtaisesti toimijat ovat jo sopeutuneet Suomen malliin, joten heillä on hyvät valmiudet ottaa ehdotettava uusi systeemi laajemmin käyttöön. Direktiivin on tarkoitus tulla voimaan ja sovellettavaksi vuoden 2027 alusta, mikä on suhteellisen kaukana. Lisäksi voimaantulon lykkäys lykkää myös saatavia kustannussäästöjä ja sijoittajien saamien etuuksien myöntämistä.

Soveltamisalan laajuudesta komissio on asian käsittelyssä todennut, että se kohdistuu niihin instrumentteihin, joilla käydään eniten kauppaa ja joissa petoksia on tapahtunut. Suomen TRACE-mallissa on sovellettu samaa periaatetta. Suoraomis-

teisten osinkojen osalta Suomessa Verohallinto on saanut omistajatiedot, joten lisätarve kohdistui hallintarekisteröityyn omistukseen. Sille ei ole estettä, että jäsenvaltio alkaisi soveltaa samanlaista periaatetta muihin instrumentteihin vapaaehtoisuuden pohjalta, jos näkee sen tarpeellisena.

Nopeutetun menettelyn ulkopuolelle ei tulisi laajasti jäädä tapauksia, joissa veropetoksen riski on vähäinen. Tältä osin ehdotusta tulee kehittää siihen suuntaan, että tietyt toimenpiteet edellyttävät lisää selvittämistä osingonsaajan oikeuksista verosopimusetuihin, mutta ne voidaan kuitenkin ottaa mukaan nopeutettuun menettelyyn, jos niihin ei sisälly veropetosriskiä. Tavoitteena tulee olla, että matalan riskin omaavat tapaukset voitaisiin käsitellä mahdollisimman kattavasti nopeutetussa menettelyssä.

Viittausta kolmannen maan lainsäädäntöön on vaikea lähteä täsmentämään, koska tarkoitus ei ole luetella kaikkien maiden lainsäädännön erilaisia piirteitä. Tässä yhteydessä jäsenvaltion oma etu johtanee kansallista tulkintaa tarkoituksenmukaiseen suuntaan.

Kuten useaan otteeseen todettu, esitys on lähtökohtaisesti hyvä, mutta se kaipaa vielä täsmentämistä ja tarkentamista ennen kuin sitä voidaan pitää valmiina hyväksyttäväksi.